

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ BÜLTENİ

XXVIII. Cilt,

1979

4'üncü Sayı

1979'da KUTLADIĞIMIZ ÖNEMLİ OLAYLAR ve YILDÖNÜMLERİ

Türk Kütüphaneciler Derneği bir meslek kuruluşudur. Amacı, Atatürk'ünde "kütüphane ve kütüphanecilik hizmetlerinin geliştirilmesine çalışmak" olarak belirlenmiştir. Dernek, bu amacını gerçekleştirmek için bir takım çalışmalar yapar. Kütüphanecilik konusu ile doğrudan doğruya veya yakından ilgili kültür çalışmaları da bunlar arasındadır. Bu çalışmalarla bir yandan kütüphanecilerin meslekî ufuk ve bilgileri geliştirilirken, bir yandan da kamu oyunun ilgisi kütüphane ve kütüphanecilik konusuna çekilmeğe çalışılır. Türk Kütüphaneciler Derneği, çalışma alanına doğrudan veya dolayısıyla girdiği düşüncesinde olduğu kültürel olay ve yıldönümlerine gereken ilgiyi göstermekten, bunlarla ilgili anma ve kutlama çalışmalarına, kendi imkânları içinde, katılmaktan geri kalmamıştır.

1979 yılı mesleğimizi ve Derneğimizi yakından ilgilendiren bir takım olayların ve yıldönümlerin üst üste geldiği bir yıl olmuştur. Bunlar, "Harf Devrimi'nin 50. yılı", "Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılı", "TKD'nin 30. Yılı" ve "Uluslararası Çocuk Yılı" idi. Türk Kütüphaneciler Derneği, bunların hepsine gereken önemi vererek, gerekli kutlama çalışmalarını, kendi mütevazı imkânları içinde, gerçekleştirmeye çalışmıştır. Yıl sona ererken bunların kısa bir değerlendirmesini yapmak, yerinde olacaktır.

"Harf Devrimi'nin 50. Yılı"

Yüzyıllardır kullandığımız Arap kökenli eski yazımızı bırakarak Batı ülkelerinde kullanılan Lâtin yazısına dayanan yeni Türk Alfabesini uygulamaya kayuşumuzun 50'nci yıldönümü, hiç kuşkusuz, kültür tarihimizin önemli bir olayı idi. Bir yazı ile ortaya konulmuş, kaydedilmiş büyük bir kültür mirasının bir yana bırakılarak, yeni bir kültüre geçilmesi, kütüphaneciliğimizi de yakından ilgilendiriyordu. Acaba bu "devrim"i kütüphaneciliğimize

akis ve etkileri ne olmuştu? Bu incelemeğe değer bir husustu. Bunu dikkate alan TKD Genel Merkezi, 16 Mart - 1 Nisan 1979 günlerinde düzenlenen XV. Kütüphane Haftası'nda bu önemli yıldönümünün değerlendirilmesini şubelerine hatırlatmış, Ankara'daki Hafta programına da bir yuvarlak masa toplantısı koymuştu. Eski Milli Eğitim Bakanlarından İsmail Arar ile, kütüphaneci arkadaşlarımızdan Dr. Müjgân Cunbur, Sami N. Özerdim ve İsmet Parmaksızoğlu'nun katıldığı bu toplantıda "Harf devrimi ve kütüphaneciliğimize etkileri" ele alınmıştır. Şubelerimizin bir kısmı da, bu konuda konferanslar verdirmişlerdir. Böylece 'harf devrimi'ni bir de kütüphanelerimiz açısından değerlendirmek mümkün olmuştur.

"Uluslararası Çocuk Yılı (UÇY)"

Bilindiği gibi, 1979 yılı Birleşmiş Milletler Teşkilâtı'nca "Uluslararası Çocuk Yılı" olarak ilân edilmiş ve, bütün dünyada, resmî ve özel kuruluşlar, çocuk konusunun ve meselelerinin kendilerini ilgilendiren yanına ilişkin çalışmalar yapmışlardır. Çocukların bilgili ve kültürlü, dolayısıyla vatan ve milletlerine yarayışlı kişiler olarak yetişmesine katkıda bulunan bir mesleğin mensu-

bu olan kütüphanecilerin bu konuya uzak kalması düşünülemezdi. Bütün dünyada olduğu gibi, Türk kütüphanecileri de kendilerine düşenleri, imkânlarının elverdiği ölçüde yapmağa çalıştılar. Çocuk kütüphanelerimiz kitap sergileri açtılar, kütüphaneden yararlanmaya özendirme kampanyaları düzenlediler. Kültür Bakanlığı "Her çocuğa bir kitap!" sloganı ile açtığı bir kampanya ile, çocuk kütüphanelerinin koleksiyonlarını halktan topladığı çocuk kitapları ile zenginleştirmeğe çalıştı.

Türk kütüphanecilerinin millî ve yaygın meslek kuruluşu olan Türk Kütüphaneciler Derneği de, UÇY çalışmalarına kendi mütevazı imkânları ile katıldı ve oldukça başarılı çalışmalar yaptı.

Bunlardan biri, XV. Kütüphane Haftası programlarında çocuk kitap ve kütüphanelerine geniş yer verilmiş olmasıdır. TKD'nin bütün şubeleri, bu 'Hafta' süresince açtıkları sergilerle, düzenledikleri toplantı ve konferanslarla UÇY çalışmalarına önemli katkılarda bulundular.

TKD Genel Merkezi de, Kütüphane Haftası'nın Ankara'daki kutlama programında UÇY konusuna gereken ağırlığı verdi. Hafta'nın açılış töreninde UÇY Türkiye Millî Komisyonu Koordinatörlüğü Genel Sekreter Yar-

dımcısı sayın Dr. Semâ Kut'un konuşmasının sağlanması ile yetinilmeyip bir de Prof. Dr. Osman Ersoy, Prof. Dr. Nihat Nirun, Doç. Dr. Neriman Samurçay ve Dr. Nilüfer Norman'ın katıldığı "Çocuk, kitap, kütüphane ilişkileri" konulu bir açık oturum yapılması konuya verilen önemin delili idi. Sosyolog, psikolog ve kütüphanecilerden oluşan uzmanların katıldığı bu açık oturum, çok yararlı oldu.

TKD Genel Merkezi, UÇY ile ilgili çalışmalarını, Kültür Bakanlığının açtığı "Her çocuğa bir kitap" kampanyasına, yüzbin adet bastırıp kampanya komitesi emrine verdiği iki renkli afişlerle katılarak sürdürdü.

Fakat, Derneğimizin UÇY'na en önemli katkısı, hiç kuşkusuz, İstanbul Şubemizin gerçekleştirdiği "Uluslararası İstanbul Çocuk Kitapları Fuarı" olmuştur. XV. Kütüphane Haftası'nın başlangıcı olan 26 Mart 1979'da açılıp, 25 Nisana kadar bir ay süren bu "fuar" a 25 yabancı ülke ile 24 yerli yayınevi katılmış, sergilenen eserlerin indirimli fiyatlarla satılması sağlanmıştır. Fuar süresince ücretsiz folklör, bale, karagöz, kukla, film ve tiyatro oyunları gösterileri düzenlenmiş, böylece ilginin artması sağlanmıştır. Fuara katılan ülkelere 13 konuşmacının katıldığı "Çocuk ve kitap" konulu bilimsel toplantı da UÇY'na değerli bir katkı olmuştur. Ayrıca, Fuara katılan yabancı ülkelere sekizinin Derneğe bağışladığı kitapların yıl süresince Bakırköy Halk Kütüphanesinde sergilenmesi sağlanmıştır.

Bütün bu çalışmalar dikkate alındığında, Türk Kütüphaneciler Derneği'nin "Uluslararası Çocuk Yılı"na katkılarının hiç de küçümsenemeyecek bir düzeye ulaştığı söylenebilir.

"Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılı"

Türkiye'ye basımevinin giriş ve ilk basma eserin yayınlanışının 250'nci yıldönümünü kutlamak için yurdumuzda yapılan çalışmalar, ne yazık ki, bu büyük kültür olayının değer ve önemine uygun bir çizgide olamamıştır. İlgili olması gereken resmî ve özel kuruluşlar bu konuda da tamamen susmuş, ya da bir kaç önemsiz faaliyetle "yasak savma" yoluna gitmişlerdir. Hükûmetin bu alanla ilgili dairesi olan Basım ve Yayın Genel Müdürlüğü de, düzenleyip İstanbul ve İzmir'de açtığı, olayın çapını ortaya koymaktan uzak bir sergi ile, bir Rus yazarının Türkiye'deki basım ve yayın hareketlerini ideolojik bir görüş açısından ele alan eserini Türkçeye çevirip yayınlamaktan başka bir çalışma yapmamıştır. 1979'un sonuna doğru çevrilmesine girilen belgesel bir film de, öyle sanıyoruz, hükûmet değişiklikleri arasında, sonuçsuz kalmıştır.

Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Merkezi, Türk Kütüphaneciliğini dolayısıyla ilgilendiren, fakat kültür tarihimizin çok önemli bir dönemecini oluşturan bu olayı kutlamayı da kendisi için bir görev saymıştır. Böyle bir olayı en iyi biçimde kutlamanın bir "bilimsel toplantı" düzenlemek ve bu konuda yayınlar yapmak suretiyle mümkün olabileceği düşünülmüş ve çalışmalar bu yönde yoğunlaştırılmıştır.

10 - 11 Aralık tarihlerinde Ankara'da, Türk - İş Konferans Salonunda yapılan, basım, yayın ve kütüphanecilik alanında uzman kişilerin bildiri sunduğu, konu ile ilgili 30'a yakın kuruluşun temsilcileri ile kütüphanecilerin ve kütüphanecilik bölümleri öğrencilerinin katıldığı bu toplantı; verilen orijinal bilgiler, ortaya konan yeni görüşler ve ileri sürülen teklifler ile, başarıya ve amacına ulaşmıştır. Bu başarının sağlanmasında katkısı olanlara, özellikle bildiri sunan Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver, Hasan Refik Ertuğ, Prof. Dr. Ercüment Kuran, Hami Kartay, İsmet Binark, Prof. Dr. Osman Ersoy, Mehmet Ali Kâğıtçı, Dr. Hâmit Zübeyr Koşay, Uğur Derman, Dr. Mustafa Akbulut, Dr. Hidayet Yavuz Nuhoğlu ve Dr. Vural Türker'e, oturumları büyük bir başarı ile yöneten İsmet Parmaksızoglu, Dr. Müjgân Cumbur ve Doç. Dr. İlhan Kum'a şükran borçluyuz. Toplantıyı şereflendiren ve güzel bir konuşma yapan Kültür Bakanımız sayın Tevfik Koraltan'ın ilgisine de minnettarız.

TKD Genel Merkezi, Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılımı kutlama çalışmalarını yapacağı yayınlarla 1980 yılında da sürdürecektir. İlk eseri yayımlanmış olan bu dizide daha üç eserin yayınlanması planlanmıştır.

Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılımı kutlama çalışmalarına İstanbul Şubemiz de, Süleymaniye Kütüphanesi ile ortaklaşa düzenlediği bir sergi ve 22 Aralık 1979 günü yapılan bir açık oturumla katılmıştır.

Bütün bunlar, bu önemli yıldönümünü önemine lâyık bir biçimde değerlendiren tek kuruluşun Türk Kütüphaneciler Derneği olduğunu göstermektedir. Bununla öğünç duyuyoruz.

"TKD'nin 30. Yılı"

Türk Kütüphaneciler Derneği, 1979 yılının son aylarında kuruluşunun 30. yılını da tamamlamıştır. Türkiye gibi geçici heves ve heyecanlarla kurulup kısa bir sürede kapanan veya 'tabelâ derneği' durumuna gelen derneklerin hurdalığı görünümü gösteren bir ülkede, üye sayısı ve geliri çok sınırlı bir derneğin otuzuncu yaşına ulaşması elbette önemli bir olay sayılmak gerekir.

TKD, üyelerinin ve yöneticilik görevini yüklenenlerinin bilinçli ve fedakâr çalışmaları ile, başarılı bir büyüme ve gelişme gösteren nadir derneklerden biridir. Kuruluşundan bu yana çok mütevazı imkânlar içinde çalışan dernek, yurt çapında teşkilatlanmağa başladığı 1962'den bu yana elliye aşkın şube açarak 'büyük bir kuruluş' haline gelmiş ve 'kamu yararına çalışan dernekler'den sayılmak suretiyle de başarısını perçinlemiştir.

Türk Kütüphaneciler Derneği, kuruluşundan bu yana yayınlar yapmakta, kütüphanecilerin haklarını savunmak için çabalar göstermekte, kütüphane görevlilerinin meslek bilgi ve görgülerini artırmalarına yardımcı olmak üzere kurslar, seminerler, konferanslar, toplantılar ve sergiler düzenlemekte, çağdaş kütüphanecilik anlayışının yaygınlaşmasına çalışmakta, yurt içindeki ve dışındaki kütüphanelerle ve kütüphanecilik kuruluşları ile işbirliği etmekte, kütüphanecilik alanındaki bütün çalışmaları gücünün yettiğince desteklemektedir.

1952 yılından beri kesintisiz yayınladığı Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, meslek ve kütüphanecilik bilim dalı alanındaki tek yerli süregelen yayın olma niteliğini sürdürmektedir. Sayıları az da olsa, Dernek yayınları meslek çevrelerinde aranan ve kısa zamanda tükenen eserlerdir.

1964 yılında Derneğimizce başlatılan ve onbeş yıldır aralıksız sürdürülen Kütüphane Haftaları, meslek faaliyetleri olma yanında, gerçek birer "kültür şöleni" olma özelliğini de sürdürmektedir. Kısa zamanda yurdumuzun geleneksel haftaları arasına girebilmesi bu yüzdendir.

Derneğimiz, ideolojik bağlılığın bir marifet sayıldığı günümüzde, yasaların öngördüğü "dernekler siyasetle uğraşmaz" ilkesine uymayı başarabilmiş nadir kuruluşlardan biridir. Türk Kütüphaneciler Derneği, "ülkesi ve milleti ile bir bütün" olan Türkiye Cumhuriyetinin Anayasasına ve kanunlarına bağlı ve "bütün fertleri kıvançta ve tasada ortak" olan büyük Türk milletinin emrinde ve hizmetinde olma görevini ve niteliğini şimdiye kadar olduğu gibi, titizlikle sürdürecektir.

Genel Merkezimiz, 30'ncu yaşına ulaşan TKD'nin bu mutlu yıldönümünü mütevazı bir toplantı ile kutlamağa karar vermiş; bu toplantı, 9 Aralık 1979 Pazar günü, Derneğin doğum yeri olan Millî Kütüphane'de yapılmıştır. Hayatta olan kurucularımızla eski başkan ve genel başkanlarımızın özel olarak dâvet edildiği bu toplantıda, Kültür Bakanlığı Müsteşarı sayın Dr. Emin Bilgiç ile kurucularımızdan İsa Önder Abdülkadir Salgır, Hasan Taner ve Prof. Dr. Şerafettin Turan; eski başkan ve genel başkanlarımızdan Prof. Dr. Osman Ersoy ve Prof. Dr. Yaşar Karayalçın, tahassüslerini ve Dernekle

ilgili hatıralarını anlatmışlardır. Toplantıya katılamayan kurucu ve eski başkanlarımız ise, gönderdikleri telgraf ve mesajlarla toplantımıza manen katılmışlardır. Ankaralı meslektaşlarımızın ve kütüphane dostlarının katıldığı bu toplantı, 30. yılımız için yayınlamağa karar verdiğimiz eserlerin ilki olan rahmetli kurucumuz Adnan Ötüken'in "Kütüphaneciliğimiz için" adlı eseriyle büyük bir anlam ve değer kazanmıştır. Yukarıda sözünü ettiğimiz 'Basım ve Yayıncılığımızın 250. Yılı Bilimsel Toplantısı' da, 30. yılımızı kutlama çalışmalarımız arasına katılmıştır.

Derneğimizin nice başarılı yıllara ulaşması, başlıca dileğimizdir.

* * *

Yukarıdaki satırlar gösteriyor ki, Türk Kütüphaneciler Derneği, kültürel faaliyetler bakımından oldukça verimli ve başarılı bir yıl geçirmiştir. Disiplinli ve bilinçli çalışmalarla, bu faaliyetlerin bundan sonra da sürdürülebileceğini söyleyebiliriz. Yeter ki Derneğimizi sevelim ve onu başarıya ulaştırmak için çaba harcayalım!

Dr. Necmeddin Sefercioğlu
TKD Genel Başkanı